

Het NKC heeft akte genomen van deze nota op 9/6/23

NKC WG ETS2: Nota inzake opt-in en opt-out en gebruik van veilinginkomsten

Context

In het kader van de herziening van de ETS-richtlijn wordt via een nieuw hoofdstuk IVbis een emissiehandelssysteem (ETS2) opgericht voor de sectoren gebouwen, wegtransport en bijkomende sectoren (energetische emissies van de ESR-industrie).

In dit hoofdstuk IVbis wordt eveneens de mogelijkheid opgenomen om gebruik te maken van:

- **een opt-out**, waarbij lidstaten de mogelijkheid krijgen om leveranciers tot 2030 vrij te stellen van de inlevering van uitstootrechten voor een bepaald referentiejaar waarin de gereguleerde entiteit onderworpen is aan een nationale koolstofbelasting voor activiteiten binnen het toepassingsgebied van ETS2;
- **een opt-in**, waarbij bijkomende sectoren onder het toepassingsgebied van ETS2 komen.

Ongeveer 20%¹ van de inkomsten van ETS2 worden via *externally assigned revenue*² voorbehouden voor het Sociaal Klimaatfonds.

Maximale allocatie voor het SCF/jaar (miljard)	ETS2 start in 2027	ETS2 start in 2028
2026	4	4
2027	10,9	
2028	10,5	11,4
2029	10,3	10,3
2030	10,1	10,1
2031	9,8	9,8
2032	9,4	9

De overige 80% wordt verdeeld tussen de lidstaten, waarbij België 3,85% van de Europese veilingopbrengsten toegekend krijgt. De nota licht de vereisten toe inzake het **gebruik van de ETS2 veilinginkomsten** (i.e. de 80% die rechtstreeks wordt toegekend aan de lidstaten), zoals ook opgenomen in de ETS-Richtlijn. De verdeling van deze ETS2 veilinginkomsten kan:

- 1) deel uitmaken van het bestaande burden sharing proces voor ETS 1
- 2) deel uitmaken van een andere burden sharing proces, met een verschillende verdeelsleutel die ingeschreven kan worden in het samenwerkingakkoord burden sharing voor de periode 2021-2030 of in de bijzondere Wet van 16 Januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten.³

¹ Het precieze aandeel dat gereserveerd wordt voor het Sociaal Klimaatfonds zal afhangen van de prijs van de ETS2 rechten.

² Een specifieke inkomst die wordt geïnd om een specifieke uitgave te financieren.

³ Bijzondere Wet van 16 januari 1989:

https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=1989011630&table_name=wet

Het NKC heeft akte genomen van deze nota op 9/6/23

Voor het gebruik van de middelen die via het Sociaal Klimaatfonds worden herverdeeld, moeten de lidstaten een Sociaal Klimaatplan opstellen. Dit proces is beschreven in de Verordening Sociaal Klimaatfonds en wordt behandeld in de NKC WG SCF.

Opt-out: nationaal systeem van koolstofbelasting in plaats van ETS2 (tot 2030)

Artikel 30 sexies van de ETS-richtlijn geeft lidstaten met een bestaand nationaal systeem van koolstofbelasting de mogelijkheid om tot 31 december 2030 hun bestaande systeem in voege te laten, en ETS 2 te implementeren, maar een vrijstelling van de inlevering van uitstootrechten toe te kennen aan gereguleerde entiteiten voor een bepaald referentiejaar. Hieraan zijn echter enkele voorwaarden verbonden.

- De betrokken lidstaat moet ten laatste op 31 december 2023 de Commissie informeren van haar voornemen om deze opt-out te gebruiken;
- De wetgeving die het nationale systeem van koolstofbelasting invoert, moet ten laatste op 31 december 2023 in voege zijn;
- De koolstofprijs die door de gereguleerde entiteiten betaald wordt onder de nationale koolstofbelasting moet hoger zijn dan de gemiddelde *auction clearing price* voor de betreffende periode in het ETS2;
- De gereguleerde entiteit moet nog steeds voldoen aan de MRV-verplichtingen (*monitoring, reporting and verification*) en de verplichting tot broeikasgasvergunning. Enkel de verplichting tot inlevering van emissierechten is niet van toepassing;
- De lidstaat moet voor elk jaar waarvoor het de uitzondering vraagt, tegen mei van jaar X+1, de Europese Commissie informeren en voldoende garanties leveren inzake bovenstaande punten. De Europese Commissie kan hierop bezwaar uiten, waardoor de lidstaat de uitzondering niet mag gebruiken.

De gevolgen van de opt-out zijn als volgt:

- De lidstaat zet de veiling van de betrokken emissierechten on hold in afwachting van akkoord van de Europese Commissie over de uitzondering;
- Indien de Europese Commissie akkoord gaat met de uitzondering voor de lidstaat, worden de overeenkomstige emissierechten geannuleerd;
- In geval van een *opt-out* moet een lidstaat zich ertoe verbinden om een equivalent aantal inkomsten in te zetten voor de doeleinden opgesomd in de ETS-richtlijn (zie doeleinden onder “gebruik van veilinginkomsten”) als er zouden geweest zijn voor deze doeleinden indien de uitzondering niet zou gelden. Enkel de inkomsten die het gevolg zouden zijn van het positieve prijsverschil tussen de koolstofprijs op lidstaatniveau en de gemiddelde prijs op EU-niveau kunnen voor andere doeleinden aangewend worden volgens de Europese wetgeving.
- De opt-out heeft geen impact op de inkomsten die als *externally assigned revenue* naar het Sociaal Klimaatfonds vloeien (zoals nu in de ETS-richtlijn voorzien is) of eigen middelen (zoals in het Commissievoorstel dat nog voor bespreking voorligt, voor financiering van het Sociaal Klimaatfonds en de terugbetaling van Next Generation EU);

Opt-in: bijkomende sectoren toevoegen onder ETS2

Artikel 30 undecies van de ETS-richtlijn geeft lidstaten de mogelijkheid om vanaf 2027 (wanneer de inleverplicht geldt onder ETS2) het toepassingsgebied uit te breiden naar bijkomende sectoren, die niet onder het toepassingsgebied op Europees niveau behoren. Het toepassingsgebied opgenomen in

Het NKC heeft akte genomen van deze nota op 9/6/23

de ETS-richtlijn is gebouwen, wegtransport en energetische emissies van de ESR-industrie. Een mogelijke uitbreiding kan bv. zijn andere transportmodi (voor zover deze niet onder ETS1 vallen) of energetische emissies uit de landbouwsector.⁴

Voor het hanteren van de opt-in gelden de volgende procedures:

- De lidstaat kan op elk moment een aanvraag indienen, die door de Europese Commissie goedgekeurd moet worden. De Europese Commissie kijkt hierbij of de regels rond o.a. interne markt gerespecteerd worden;
- De lidstaat kan bijkomende emissierechten veilen, overeenkomstig met de sectoren die bijkomend aan het toepassingsgebied van ETS2 worden toegevoegd;
- De lidstaat kan voor de toegevoegde sectoren maatregelen nemen om koolstoflekage tegen te gaan;
- De lidstaat kan zelf beschikken over de inkomsten die voortvloeien uit het veilen van de bijkomende ETS2 rechten. Er gelden geen beperkingen voor het gebruik van deze inkomsten door de lidstaat. Deze inkomsten worden met andere woorden niet meegenomen voor het bepalen van de bijdrage van de lidstaat voor de financiering van het Sociaal Klimaatfonds of de Europese eigen middelen.

Rekening houdend met de moeilijkheid om brandstofstromen te onderscheiden in functie van de huidige *scope* van het ETS2, kan het t nuttig zijn om de *opt-in* toe te passen op alle, of in ieder geval zoveel mogelijk, sectoren die brandstoffen gebruiken.

Gebruik van veilinginkomsten

Lidstaten zijn overeenkomstig artikel 30 quinquies, lid 6, verplicht om de veilinginkomsten van ETS2 in te zetten voor klimaat- en energiedoelinden. De mogelijke uitgaven zijn dezelfde als voor de ETS1-inkomsten, beschreven in artikel 10(3) (dat werd herzien in het kader van de Fit for 55-herziening), waarbij prioriteit gegeven moet worden aan *activities than can contribute to addressing social aspects of the emissions trading under this Chapter*, of enkele bijkomende doelinden opgenomen in het hoofdstuk inzake ETS2:

- Maatregelen die bijdragen tot het koolstofvrij maken van de verwarming en koeling van gebouwen of tot de vermindering van de energiebehoeften van gebouwen, en maatregelen om huishoudens met een laag inkomen in gebouwen met de slechtste energieprestatie financiële steun te bieden;
- Maatregelen om de invoering van emissievrije voertuigen te versnellen, investeringen in laadinfrastructuur, openbaar vervoer en multimodaliteit of om financiële steun te verlenen om de sociale aspecten met betrekking tot vervoersgebruikers met lage en middeninkomens op te vangen;
- Het financieren van maatregelen in het Sociaal Klimaatplan: ter herinnering, lidstaten dienen – bovenop de financiering die ze ontvangen uit het Sociaal Klimaatfonds – 25% cofinanciering te voorzien;

⁴ Zonder de opt-in worden vervoerswijzen zoals privéjets en enkele schepen (below 5000 gross tonnage), noch in ETS 2, noch in ETS 1 opgenomen. Voor schepen tussen de 400 en 5000 GT is er wel een mogelijke uitbreiding voorzien onder ETS-scheepvaart.

Het NKC heeft akte genomen van deze nota op 9/6/23

- Het compenseren van eindverbruikers die onterecht onderhevig waren aan de koolstofprijs van ETS2 (i.e. ex post-compensatie van bv. ETS1 verbruikers, die onterecht ook een meerprijs betaald hebben voor brandstoffen);

Lidstaten moeten rapporteren over het gebruik van de inkomsten overeenkomstig de vereisten van de Governance Verordening.

De volledige regels die gaan over het gebruik van ETS2 veilinginkomsten staan in Artikel 30d(6) met een referentie naar Artikel 10(3). Die twee kort artikels zijn vermeld hieronder in Annex A, met de nieuwe aanpassingen van de herziening in blauw.

Annex A : Volledige artikels over het gebruik van de veilinginkomsten uit ETS2

Article 30d(6) of Directive 2003/87/EC :

6. Member States shall determine the use of revenues generated from the auctioning of allowances referred to in paragraph 5 [*ETS 2 revenues*] of this Article, except for the revenues constituting external assigned revenue in accordance with paragraph 4 [*Revenues reserved to finance the common EU Social Climate Fund*] of this Article or the revenues established as own resources in accordance with Article 311, third paragraph, TFEU and entered in the Union budget. Member States shall use their revenues or the equivalent in financial value of those revenues for one or more of the purposes referred to in Article 10(3) of this Directive, giving priority to activities that can contribute to addressing social aspects of the emissions trading under this Chapter, or for one or more of the following:

- (a) measures intended to contribute to the decarbonisation of heating and cooling of buildings or to the reduction of the energy needs of buildings, including the integration of renewable energies and related measures in accordance with Article 7(11), and Articles 12 and 20 of Directive 2012/27/EU, as well as measures to provide financial support for low-income households in worst-performing buildings;
- (b) measures intended to accelerate the uptake of zero-emission vehicles or to provide financial support for the deployment of fully interoperable refuelling and recharging infrastructure for zero-emission vehicles, or measures to encourage a shift to public transport and improve multimodality, or to provide financial support in order to address social aspects concerning low- and middle-income transport users;
- (c) to finance their Social Climate Plan in accordance with Article 15 of Regulation (EU) 2023/955⁵;
- (d) to provide financial compensation to the final consumers of fuels in cases where it has not been possible to avoid double counting of emissions or where allowances have been surrendered for emissions not covered by this Chapter as referred to in Article 30f(5).

Member States shall be deemed to have fulfilled the provisions of this paragraph if they have in place and implement fiscal or financial support policies or regulatory policies which leverage financial support, established for the purposes set out in the first subparagraph, and which have a value equivalent to the revenues referred to in that subparagraph generated from the auctioning of allowances referred to in this Chapter.

Member States shall inform the Commission as to the use of revenues and the actions taken pursuant to this paragraph by including this information in their reports submitted under Regulation (EU) 2018/1999.

Article 10(3) of Directive 2003/87/EC :

3. Member States shall determine the use of revenues generated from the auctioning of allowances referred to in paragraph 2 of this Article, except for the revenues established as own resources in accordance with Article 311, third paragraph, TFEU and entered in the Union budget. Member States shall use those revenues, with the exception of the revenues used for the compensation of indirect carbon costs referred to in Article 10a(6), or the equivalent in financial value of those revenues, for one or more of the following⁵:

- (a) to reduce greenhouse gas emissions, including by contributing to the Global Energy Efficiency and Renewable Energy Fund and to the Adaptation Fund as made

⁵ Social Climate Fund Regulation. Article 15 of Regulation (EU) 2023/955 says: “Member States shall contribute at least to 25 % of the estimated total costs of their Plans.”

operational by the Poznan Conference on Climate Change (COP 14 and COP/MOP 4), to adapt to the impacts of climate change and to fund research and development as well as demonstration projects for reducing emissions and for adaptation to climate change, including participation in initiatives within the framework of the European Strategic Energy Technology Plan and the European Technology Platforms;

- (b) to develop renewable energies and grids for electricity transmission to meet the commitment of the Union to renewable energies and the Union targets on interconnectivity, as well as to develop other technologies that contribute to the transition to a safe and sustainable low-carbon economy, and to help to meet the commitment of the Union to increase energy efficiency, at the levels agreed in relevant legislative acts, including the production of electricity from renewables self-consumers and renewable energy communities;
- (c) measures to avoid deforestation and support the protection and restoration of peatland, forests and other land-based ecosystems or marine-based ecosystems, including measures that contribute to the protection, restoration and better management thereof, in particular as regards marine-protected areas, and increase biodiversity-friendly afforestation and reforestation, including in developing countries that have ratified the Paris Agreement, and measures to transfer technologies and to facilitate adaptation to the adverse effects of climate change in those countries;
- (d) forestry and soil sequestration in the Union;
- (e) the environmentally safe capture and geological storage of CO₂, in particular from solid fossil fuel power stations and a range of industrial sectors and subsectors, including in third countries, and innovative technological carbon removal methods, such as direct air capture and storage;
- (f) to invest in and accelerate the shift to forms of transport which contribute significantly to the decarbonisation of the sector, including the development of climate-friendly passenger and freight rail transport and bus services and technologies, measures to decarbonise the maritime sector, including the improvement of the energy efficiency of ships, ports, innovative technologies and infrastructure, and sustainable alternative fuels, such as hydrogen and ammonia that are produced from renewables, and zero-emission propulsion technologies, and to finance measures to support the decarbonisation of airports in accordance with a Regulation of the European Parliament and of the Council on the deployment of alternative fuels infrastructure, and repealing Directive 2014/94/EU of the European Parliament and of the Council, and a Regulation of the European Parliament and of the Council on ensuring a level playing field for sustainable air transport⁶;
- (g) to finance research and development in energy efficiency and clean technologies in the sectors covered by this Directive;
- (h) measures intended to improve energy efficiency, district heating systems and insulation, to support efficient and renewable heating and cooling systems, or to support the deep and staged deep renovation of buildings in accordance with Directive 2010/31/EU of the European Parliament and of the Council⁶, starting with the renovation of the worst-performing buildings;

⁶ Directive 2010/31/EU of the European Parliament and of the Council of 19 May 2010 on the energy performance of buildings (OJ L 153, 18.6.2010, p. 13).

- (ha) to provide financial support to address social aspects in lower- and middle-income households, including by reducing distortive taxes, and targeted reductions of duties and charges for renewable electricity;
- (hb) to finance national climate dividend schemes with a proven positive environmental impact as documented in the annual report referred to in Article 19(2) of Regulation (EU) 2018/1999 of the European Parliament and of the Council⁷.
- (i) to cover administrative expenses of the management of the EU ETS
- (j) to finance climate actions in vulnerable third countries, including the adaptation to the impacts of climate change;
- (k) to promote skill formation and reallocation of labour in order to contribute to a just transition to a climate-neutral economy, in particular in regions most affected by the transition of jobs, in close coordination with the social partners, and to invest in upskilling and reskilling of workers potentially affected by the transition, including workers in maritime transport;
- (l) to address any residual risk of carbon leakage in the sectors covered by Annex I to Regulation (EU) 2023/956 of the European Parliament and of the Council⁸, supporting the transition and promoting their decarbonisation in accordance with State aid rules.

When determining the use of revenues generated from the auctioning of the allowances, Member States shall take into account the need to continue scaling up international climate finance in vulnerable third countries referred to in the first subparagraph, point (j).

Member States shall be deemed to have fulfilled the provisions of this paragraph if they have in place and implement fiscal or financial support policies, including in particular in developing countries, or domestic regulatory policies, which leverage financial support, established for the purposes set out in the first subparagraph and which have a value equivalent to the revenues referred to in the first subparagraph.

Member States shall inform the Commission as to the use of revenues and the actions taken pursuant to this paragraph in their reports submitted under Article 19(2) of Regulation (EU) 2018/1999, specifying, where relevant and as appropriate, which revenues are used and the actions that are taken to implement their integrated national energy and climate plans submitted in accordance with that Regulation, and their territorial just transition plans prepared in accordance with Article 11 of Regulation (EU) 2021/1056 of the European Parliament and of the Council⁹.

The reporting shall be sufficiently detailed to enable the Commission to assess the Member States' compliance with the first subparagraph.

⁷ Regulation (EU) 2018/1999 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2018 on the Governance of the Energy Union and Climate Action, amending Regulations (EC) No 663/2009 and (EC) No 715/2009 of the European Parliament and of the Council, Directives 94/22/EC, 98/70/EC, 2009/31/EC, 2009/73/EC, 2010/31/EU, 2012/27/EU and 2013/30/EU of the European Parliament and of the Council, Council Directives 2009/119/EC and (EU) 2015/652 and repealing Regulation (EU) No 525/2013 of the European Parliament and of the Council (OJ L 328, 21.12.2018, p. 1).';

⁸ CBAM Regulation

⁹ Regulation (EU) 2021/1056 of the European Parliament and of the Council of 24 June 2021 establishing the Just Transition Fund (OJ L 231, 30.6.2021, p. 1).';